

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Un cm² 80 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.
Insertiunile se adresează ADMINISTRĂȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:

Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Documente de seamă

Oglindind firea așezată, pașnică, plină de omenie a poporului nostru, năzuința sa sinceră spre liniște, spre pace, țara noastră a promovat și promovează cu consecvență în relațiile sale externe o politică de colaborare, de prietenie și pace între popoare, legături bazate pe principiile suveranității și independenței, egalității, avantajului reciproc și neamestecului în treburile interne, principii înscrise și în noua Constituție a Republicii Socialiste România. Aceste năzuințe curate spre pace și bună înțelegere între popoare s-au concretizat și în activitatea pe care delegația țării noastre a dus-o și o duce în cadrul celui mai mare for internațional al vremii noastre, la Organizația Națiunilor Unite și în celelalte organisme specializate ale acestei Organizații mondiale.

În cei zece ani care s-au scurs de când România este membră a acestui for, delegații țării noastre au făcut o seamă de propuneri în spiritul principiilor arătate mai sus, care sînt totodată în deplină concordanță cu Carta O.N.U. Sînt cunoscute propunerile: Cooperarea economică internațională (1957), Asigurarea suveranității permanente asupra resurselor naționale (1959) ș. a. Un ecou cu totul deosebit însă au stîrnit cele două propuneri sau inițiative românești aprobate la cea de-a 20-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U. din toamna anului care s-a scurs (1965) și anume:

1. *Declarația cu privire la promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare;*

2. *Rezoluția privind acțiunile pe plan regional în vederea îmbunătățirii relațiilor de bună vecinătate între statele europene aparținînd unor sisteme social-politice diferite.*

Ambele inițiative reprezintă documente de seamă în realizarea țelurilor pe care O.N.U. le are de îndeplinit. „Declarația cu privire la promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare” cu deosebire are o covîrșitoare importanță internațională, pentru că „tinerii de astăzi sînt adulții de mâine și viitorul lumii depinde de felul în care vor fi fost crescuți și pregătiți pentru misiunea lor, care constă în a crea o lume mai bună”. Așa se explică faptul că Adunarea Generală a O.N.U. a adoptat această *Declarație în unanimitate*, în ședința sa din 7 decembrie 1965.

În preambulul Declarației se arată, printre altele, că „tineretul a fost acela care a avut cel mai mult de suferit și a dat cele mai multe jertfe în conflagrațiile

care au încercat lumea”, că „pacea, libertatea și dreptatea sînt principalele garanții pentru îndeplinirea aspirațiilor sale de fericire”, că „tinerii trebuie să cunoască, să respecte și să dezvolte patrimoniul cultural al țării lor și pe acela al întregii omeniri” etc.

În cele VI principii ale Declarației sînt cuprinse ideile de căpetenie care trebuie să stea la baza formării noilor generații și din care desprindem: „Tineretul trebuie să fie educat în spiritul păcii, dreptății, libertății, respectului reciproc și al înțelegerii, pentru a putea promova drepturi egale pentru toți oamenii și toate națiunile” (Principiul I); „Îndrumările date de părinți și familie, învățămîntul și mijloacele de informare destinate tineretului trebuie să încurajeze în rîndurile sale idealurile de pace, umanitate, libertate și solidaritate internațională, precum și toate celelalte idealuri care contribuie la apropierea între popoare” (Principiul II), de unde rezultă că fiecărui părinte, fiecărui educator, fiecărui cetățean îi revin răspunderi în formarea tineretului în spiritul dragostei de oameni și popoare; „Tinerii trebuie să fie educați în spiritul demnității și egalității tuturor oamenilor, fără deosebire de rasă, culoare, origine etnică sau credință” (Principiul III); „Schimbările, vizitele, turismul, întîlnirile, studiul limbilor străine ... precum și alte activități similare trebuie să fie încurajate și facilitate în rîndurile tinerilor pentru a-i apropia” (Principiul IV); Organizațiile de tineret „să promoveze schimbul liber de idei în spiritul principiilor acestei Declarații și al țelurilor Organizației Națiunilor Unite” (Principiul V); „Un scop major în educarea tineretului trebuie să-l constituie dezvoltarea tuturor capacităților, precum și pregătirea acestuia în scopul de a dobîndi calități morale superioare, pentru a fi profund atașat idealurilor nobile de pace, libertate, demnitate, egalitate a tuturor oamenilor și pătruns de respect și dragoste pentru umanitate și realizările ei creatoare. Familia are un rol important în urmărirea acestui scop”.

În sfîrșit „tinerii trebuie să devină conștienți de răspunderile lor în lumea pe care vor fi chemați să o conducă și trebuie să fie însuflețiți de încrederea în viitorul fericit al omenirii” (Principiul VI). Pentru traducere în viață a acestor nobile țeluri, documentul „cheamă toate guvernele, organizațiile neguvernamentale și mișcările de tineret să recunoască principiile formulate în această Declarație și să asigure respectarea lor prin mijloace adecvate”.

Avînd în vedere contextul istoric în care se desfășoară viața modernă, proclama-

rea și urmarea unor astfel de luminoase și cu adevărat umane principii primesc o importanță deosebită. Multiplele descoperiri științifice ale anilor noștri, ca să luăm numai un exemplu, își primesc adevărata și dreapta lor valorificare numai dacă sînt puse în mîna unor generații formate în spiritul acestor principii, în mîna unor oameni animați de-o caldă și sinceră dragoste față de toți oamenii, pentru binele și prosperitatea tuturor popoarelor.

Din acest motiv Declarația în cauză a stîrnit un puternic ecou în rîndurile delegațiilor la O.N.U., aducînd, totodată, țării noastre un spor de prestigiu și cinstire în lume. Importanța Declarației a fost subliniată de însuși Secretarul general al O.N.U., U Thant, care a arătat, printre altele, că „ne putem bucura de speranțele pe care ea le oferă pentru viitor”.

„Felicităm delegația României pentru că a luat inițiativa prezentării acestei Declarații și pentru insistența sa asupra acestui punct. Sîntem convinși că educarea tinerei generații și îndreptarea activității sale în lumina principiilor și recomandărilor cuprinse în acest important document al Națiunilor Unite vor contribui în mod eficace la aspirațiile și eforturile Națiunilor Unite pentru crearea unei noi conștiințe mondiale bazate pe idealurile păcii, înțelegerii reciproce și colaborării între popoare” — a declarat Alexis Liatis, reprezentantul permanent al Greciei la O.N.U. „Guvernului român trebuie să i se mulțumească pentru inițiativa sa în adoptarea cu succes a Declarației de către Adunarea Generală a O.N.U.” a spus Gordon K. Hirabayashi, profesor universitar și membru al delegației canadiene. „Aprobarea unanimă a principiilor pe care le conține Declarația constituie un adevărat triumf pentru idealurile după care se conduce politica externă română” — a declarat și Francisco Cuevas Cancio, reprezentantul permanent al Mexicului la O.N.U.

Un ecou tot așa de mare a stîrnit și cealaltă inițiativă românească la O.N.U. referitoare la „Acțiuni pe plan regional în vederea îmbunătățirii relațiilor de bună vecinătate între statele europene, aparținînd unor sisteme social-politice diferite”, adoptată tot în această sesiune a Adunării Generale a O.N.U.

Pentru promovarea unor relații pașnice, prietenești între state, nu numai în Europa ci și pe alte continente, acest document își are desigur importanța sa. Acest lucru l-au subliniat și alte delegații la O.N.U., care au arătat că „România a ținut să exprime convingerea că orice îmbunătățire a relațiilor dintre state pe plan regional va contribui la îmbunătățirea relațiilor internaționale în ansamblul lor, la crearea unei atmosfere favorabile păcii

(Continuare în pag. 2)

Impresii de drum

LA BACĂU...

„Ziua bună se cunoaște de dimineață”, spune experiența milenară a poporului și ziua de 16 august 1965, a confirmat din nou acest pronostic popular, fiind o vreme admirabilă.

După un prim „instructaj”, ce ni s-a făcut de păr. prot. Munteanu, responsabilul excursiei, am pornit la drum cu „Doamne ajută!”. În scurtă vreme s-a făcut „încălzirea” și „apropierea” între călători, așa de necesară într-o excursie, încât toți au devenit vorbăreți și cu voce bună. De această bună dispoziție, s-a folosit ghidul nostru, prof. Vătășescu, care a și intrat „în exercițiul funcțiunii”, dându-ne explicații în legătură cu victoria reputată de Mihai Viteazul, împotriva cardinalului A. Bathory, la Șelimbăr, în 1599. Ajungem la Avrigh. Aici s-a născut: Gh. Lazăr (1779—1823). Cum urcăm pe „hulă”, o placă comemorativă ne vestește că: „În această casă de români iobagi, s-a născut marele dascăl: Gh. Lazăr”. În stînga șoselei, în curtea bisericii ortodoxe se află mormîntul marelui dascăl, pe care se află următorul epitaf:

Viețuitorule!
Stai puțin și citește,
Apoi te gîndește
La trista omului soarte
Nepregetătoare moarte
Ce ești astăzi, am fost,
Asta să o ști de rost,
Ce sunt eu acum, vei fi
Cînd ceasul îți va veni.

Un elev al marelui dascăl, C. Rosetti, a adăugat la epitaf cuvintele așa de semnificative:

Precum Christos pe Lazăr din morți a înviat
Așa tu România din somn ai deșteptat!

În mica piață a comunei am admirat bustul marelui dascăl, lucrat de Medrea. Lîngă șoseaua națională se mai află palatul — în stil baroc — cu un minunat parc, al lui S. Bruckenthal.

Ajungem în „Țara Făgărașului” și ghidul nostru neobosit ne ține o adevărată conferință despre munții meridionali, cu virfurile cele mai mari, cu căile de acces cele mai bune... etc., dar cînd începe să se afunde în erele geologice, noi începem să ne adîncim în contemplarea priveliștilor deosebit de frumoase ce ni se oferă. În Făgăraș, înconjurăm seculara și faimoasa cetate, vedem biserica Sf. Nicolae, zidită de C. Brîncoveanu, privim frumosul bust al doamnei Stanca, nemîngîiata soție a lui Mihai Viteazul și ne continuăm drumul spre Brașov.

O scurtă oprire facem în apropierea comunei Vad, pe hotarul căreia se află: „Poiana Narciselor”, o interesantă rezervație naturală și între puținele din Europa. Aici facem și primele fotografii a grupului, ca amintire.

Timpul trece repede, intrăm în Țara Birsei și ne apropiem de Brașov, puternică unitate a industriei noastre socialiste, cu zecile de fabrici și uzine, cu blocurile noului cartier „Steagul Roșu”, mărețe construcții ale socialismului, care se profilează armonios pe fundalul munților.

Noi fiind numai în trecere prin Brașov, ne mărginim să vizităm numai 2 monumente din trecutul acestui oraș: Biserica Sf. Nicolae și Biserica Neagră.

Am admirat mult vechea biserică din Schei — ctitoria domnilor munteni și moldoveni din sec. XV—XVI-lea, precum și vechea școală românească de aici, probabil și sediul tipografiei lui Coresi. Am fost încîntați de explicațiile pe care ni le-a dat în legătură cu pictura veche și nouă, păr. Ișă. Am vizitat apoi muzeul bogat și bine aranjat, unde lămuririle prof. Colan ne-au ajutat să aflăm multe lucruri interesante. La urmă „gustarea” oferită de plăcutul nostru amfitrion, păr. Coman, a fost mai mult decît bine venită.

Am coborît apoi la Biserica Neagră, un monument arhitectonic de mare însemnătate, la care s-a lucrat aproape un veac (1385—1477). În

1689 biserica a fost prada unui uriaș incendiu, de cînd apoi și-a și primit porecla trecută în renume. În exterior, construcția e în stil gotic, în interior însă se găsesc și motive baroce. E impunătoare, prin spațiul ei larg, 89 m lungime și 23 m lățime. Ne-am oprit în fața uriașului tablou reprezentînd pe reformatorul ardelean, Honterus, în fața frunțașilor sași care primesc lutheranismul. Am admirat cîteva strane frumos sculptate, covoarele orientale de mare valoare artistică, din care unele au fost premiate la expoziții internaționale de artă. Am aflat cu acest prilej că orga bisericii are 4.200 țevi și că e una din cele mai mari din Ardeal.

Nu poți trece prin Roma și să nu vezi biserica Sf. Petru, se spune de obicei. Nouă încă ni s-a spus că nu poți trece prin Brașov, fără să vezi „Poiana Brașovului”, care datorită amenajărilor, construcțiilor noi, drumului celui nou, și-a cîștigat o faimă europeană. Am fost bucuroși să facem și această „raită”. Și putem spune, că nu ne-am înșelat, căci priveliștile ce le-am văzut, au întrecut toate așteptările noastre.

Dar fiindcă știam proverbul: „călătorului îi șade bine cu drumul”, ne-am grăbit și noi, îndreptîndu-ne spre orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej (Onești), prin Țirgul Săcuiesc — unde am luat masa. Am coborît prin frumoasa vale a Oituzului, celebră prin marile bătălii ce s-au dat în primul război mondial, cînd eroismul românesc, respingînd pe cîmpul de luptă nemții ce voiau să intre în Moldova, a înscris în istoria patriei, lozîncă: „Pe aici nu se trece!”.

Ajunși la orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, am rămas adînc impresionați, de noul oraș ridicat în anii puterii populare. În adevăr din vechea comună „Onești”, cu 3.468 locuitori, așezat pe domeniul boierului Gh. Aslan, a răsărit ca prin minune, orașul de azi cu 45.000 locuitori. Patru giganti s-au înălțat aici: Combinatul chimic, Rafinăria, Fabrica de cauciuc sintetic și Termocentrala. Dar ce putem spune de minunata cetate a muncitorilor cu blocurile, aleele, parcurile și vilele ... decît că aici s-a lucrat, cum în trecut numai în basme se povestea.

Pe un dîmb, în fața Termocentralei, se află vestita biserică din Borzești a lui Ștefan cel Mare. Avem în fața noastră, prezentul cu mărețele lui realizări și trecutul cu monumentele lui, pe care patina vremii a așternut un farmec deosebit. Se știe că la Borzești s-a născut (1436) și a crescut Ștefan cel Mare. E interesantă pictura veche, cît s-a mai păstrat — unele scene sînt deteriorate de săgețile ce s-au aruncat —, dar e interesantă și legenda zidirii acestui sfînt lăcaș. Se spune că în copilărie, Ștefan s-a jucat și el cu alți băieți de vîrstă lui „de-a războiul cu Turcii”, după cum era ambianța vremii de atunci. Niculiță, care comanda pe „dușmani”, fu în cele din urmă învins de Ștefan, ce era în fruntea moldovenilor și drept pedeapsă, fu legat de un stejar. S-a întîmplat că tocmai atunci, Turcii în adevăr au năvălit în țară, arzînd și pîrjolind totul în drumul lor. A fost ucis și Niculiță. Ștefan a rămas foarte mîhnit de această „barbarie”, și s-a hotărît să-și răzbune prietenul, ceea ce a și făcut cînd a ajuns „Domnul Moldovei”. El a prins pe fiul hanului și l-a ucis, iar în amintirea prietenului său, Niculiță, la 1493 a zidit această biserică din Borzești, al cărei altar e așezat chiar pe trunchiul stejarului. Verva cu care ne povestea băiețandru din Borzești, ne-a fermecat pe toți și am spus că chiar dacă episodul nu e în toate amănuntele lui adevărat din punct de vedere istoric, el e totuși frumos, sau cum ar fi spus G. Bruno: „Se non è vero, è ben trovato”.

De la Borzești ne-am îndreptat spre Bacău, ultimul obiectiv din acea zi. Cu toții eram curioși și nerăbdători să vedem Bacăul, de care de fapt, în afară de „ghid” nici unul nu știam mare lucru. Știam că Bacăul e locul de naștere

al poetului G. Bacovia, care ne-a lăsat versuri încărcate de tristeți, cum e și acesta pe care l-am reținut:

„Plouă, plouă, plouă,
Vreme de beție —
Și s-ascuți pustiul,
Ce melancolie!
Plouă, plouă, plouă”.

Cînd am intrat în orașul Bacău, ce fremăta de viață și voie bună, toate imaginile sumbre sugerate de poeziile bacoviene au dispărut. Am aflat că acest oraș, capitală de regiune, așezat la confluența Bistriței cu Siretul, e o veche așezare meșteșugărească din sec. al XV-lea, un însemnat centru comercial încă de pe timpul lui Ștefan cel Mare. Bacăul a fost martor la multe evenimente din istoria Moldovei medievale. Multe sînt însă și înfăptuirile din vremea noastră: un teatru în aer liber, un spital de pediatrie, institute și fabrici, ca și minunatele parcuri: al Libertății și al Trandafirilor. Pentru a învedera progresul ce s-a făcut aici, în vremea noastră, e de ajuns să aflăm o singură dată și anume: cantitatea de energie electrică cîtă se produce actualmente în regiunea Bacău, e egală cu producția globală din România veche.

La urmă am vizitat vechea biserică „Adormirea Maicii Domnului”, ridicată la 1491 de fiul lui Ștefan cel Mare.

După atîtea cunoștințe și impresii culese, am fost bucuroși că ne-am putut odihni în condiții excelente în noul cămin al Institutului Pedagogic din Bacău.

„Și a fost seară, și a fost dimineață: ziua înțîia”.

A. Radu

Documente de seamă

(Urmare din pag. 1)

în lumea întreagă, la securitatea internațională și la reglementarea problemelor internaționale încă nerezolvate” — după cum a declarat reprezentantul Franței la O.N.U., Royer Seydoux. De altfel, țara noastră practică de mult acest principiu, iar aceste acțiuni pe plan regional au început să dea roade, concretizate îndeosebi prin întîlniri folclorice și din domeniul științei și al presei din țările balcanice și din zona Mării Adriatice și prin relații economice și culturale dintre țările socialiste din răsăritul Europei și țările capitaliste din apusul Europei.

*

Aceste inițiative românești constituie, după cum arată un delegat al nostru, „cel mai frumos omagiu adus Organizației Națiunilor Unite cu prilejul celor 20 de ani de existență a sa”, dar în același timp și o încoronare a celor 10 ani de activitate pe care țara noastră a dus-o în cadrul O.N.U.

Aceste documente însă ne angajează și pe noi pe fiecare, cu deosebire Declarația cu privire la promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare, în care un accent deosebit se pune și pe formarea în familie a tinerei generații în spirit umanitar, în spiritul dragostei de om și de popoare.

Să ne dăm deci fără rezervă partea noastră de contribuție la formarea noilor generații în spiritul omeniei, atît de caracteristic poporului nostru, la formarea unei lumi plină de dragoste, de pace, dreptate și bunăînțelegere, cu atît mai mult cu cît aceste țeluri ne sînt atît de familiare. Să sprijinim politica țării noastre de conviețuire pașnică și colaborare cu toate popoarele lumii pentru progresul și pacea omenirii.

Gh. Papuc

Păcatul și pocăința

În cele următoare vom încerca să facem o paralelă antitetică între cele două realități ale vieții religioase-morale, păcatul și pocăința.

Păcatul este călcarea liberă și conștientă a legii morale. El este — pentru credincios — abatere de la ordinea zidită de Dumnezeu, este trăire în dezordine, în afară de rânduiala divină, în afară de voia și harul divin. El se săvârșește cu gândul, cu vorba și cu fapta în trup și afară de trup. Consecința lui este pedeapsa cuprinsă în legea morală: „Plata păcatului este moartea” (Rom. 6, 20).

Totuși păcatul se poate îndrepta și ispăși prin pocăința care aduce cu sine *iertarea* și prin ea viața veșnică (Lc. 19, 9. 23. 43).

Pocăința este întoarcerea sufletului la trăire în conformitate cu legea morală, cu ordinea așezată de Dumnezeu, conformarea față de voia lui Dumnezeu.

Prin natura, originea, efectul și scopul lor, păcatul și pocăința sînt fenomene psihice cu a-dînci rezonanțe în viața noastră religioasă morală.

1. Păcatul este polul negativ, de umbră și dezordine și se manifestă practic și teoretic ca neascultare, neorînduială.

Pocăința este polul pozitiv, de lumină și de ordine în suflet și se manifestă ca devotament și supunere față de Dumnezeu și de toată rînduiala spiritual-morală.

Originea păcatului zace în diavol care a căzut din cer (Lc. 10, 18), apoi a ispitit și pe Adam și Eva, care au căzut în păcatul strămoșesc.

Pocăința izvorăște din bunătatea lui Dumnezeu și din libertatea morală a spiritului nostru. De aceea este atașament cinstit față de Dumnezeu și față de legea morală. Ea dovedește sinceritate și adevăr și aduce încredere, iubire și smerenie în fața lui Dumnezeu, modestie și bunăvoință față de oameni.

2. Primul și cel mai grav efect al păcatului este scoaterea sufletului din împărăția harului, din paradisul dîntii, din unirea și comunitatea de viață fericită cu Părintele ceresc. Păcatul orbește și surzește sufletul, îl robește și împătimеște, îl face lăcaș al necurăției și stricăciunii, îl degradează. Păcătosul, pățimașul ajunge gata de a face răul.

Pocăința restituie sufletul în har, cîștigă iertarea de la Dumnezeu și îl readuce în paradisul pierdut, în comunitatea de viață cu Creatorul. Ea reface chipul divin din noi, luminează rațiunea, întărește voința morală și purifică inima prin sentimente nobile izvorîte din dragostea atotcuprinzătoare și jertfelnică. Pocăința scoate din stricăciune, slobozește de patimi, ridică sufletul la asemănarea cu Dumnezeu, slințește și îndumnezeiește viața. Ea ne redă demnitatea de fii ai lui Dumnezeu și ne umple de bunătate și rîvnă de a ne jertfi pentru binele și fericirea tuturor. Ca lucrare divină, pocăința adevărată reface armonia dintre noi și Dumnezeu. Ea dă impuls virtuților religioase-morale, ale adevărului, binelui și frumosului. Trăirea în duhul autentic al pocăinței aprinde rîvna slujirii marilor și sfintelor idealuri umanitare pentru toți locuitorii pămîntului (F. Ap. 17, 50). Căci, toți fac parte din aceeași familie măreață, au aceleași nevoi, aceleași aspirații, dorințe, scopuri și idealuri de fericire etc.

Păcatul este înșelător, fiindcă este născut din diavol, care a înșelat pe protopărinți în Eden, prin minciună. El apare ca dulceață și plăcere, ca mulțumire și liniște, ca bucurie și ușurare, dar lasă în urmă amarul și durerea, nemulțumirea și tulburarea cugetului, întristarea și dezgustul care sînt o povară pentru conștiința morală.

Păcatul „roade la inimă” ca un cariu, neli-niștește și răpește pacea și bucuria vieții. „Din pricina păcatelor mele, zice prorocul David, nu este pace în oasele mele. Răutățile mele au co-

Sărbătoarea Sfinților Trei Ierarhi, e rodul unei certe. De necrezut! Și totuși așa este.

Să vedem însă despre ce fel de ceartă este vorba și cum de la ea s-a ajuns la această sărbătoare, și apoi să stăruim puțin cu judecata noastră asupra celor aflate spre a ne dumiri de găsim ceva vrednic de urmat.

Să ne aducem deci aminte!

Creștinii ortodocși din veacul al XI-lea, urmînd sfatul de mai sus al Sfîntului Apostol Pavel, la un moment dat s-au pomenit într-o frămîntare care i-a dezbinat în trei tabere vrăjmașe. Cineva a aruncat întrebarea: între Sfinții Părinți care ne-au grăit nouă cuvîntul lui Dumnezeu, cuvîntul adevărului și au ajuns „mari dascăli ai lumii”, care e cel mai mare? Dacă toți erau de acord că cei mai de seamă erau Sf. Vasile cel Mare, Sf. Grigorie Teologul și Sf. Ioan Gură de Aur, cînd a fost să aleagă care dintre acești trei e cel mai de frunte și trebuie învrednicit de o venerare deosebită, s-a pomenit că unii socoteau mai mare pe Sf. Vasile, alții pe Sf. Grigorie și alții pe Sf. Ioan Gură de Aur. Și n-ar fi fost nici un rău, dacă fiecare tabără ținea să cinstească mai mult pe Sfîntul prețuit de ea. Răul s-a ivit cînd din această rîvnă au ajuns să discute aprins, să laude pe Sfîntul iubit, micșorînd pe ceilalți și

vîrșit capul meu, ca o sarcină grea apasă asupra mea” (Ps. 37, 4).

Pocăința este sinceritate și adevăr, ca și Dumnezeu, care nu minte (In. 3, 33; Ev. 6, 18) și rămîne credincios cuvîntului său (II Cor. 1, 8). Ea promite numai binele, și-l dă, pentru că Dumnezeu este binele absolut (Mc. 10, 18), bucuria și dragostea de viață, ridică povara păcatelor de pe inimă, ușurează și odihnește, aduce pace în străfundurile tainice ale întregii noastre ființe. De aceea Mîntuitorul Iisus Hristos cheamă la Sine pe cei păcătoși, zicînd: „Veniți la mine (prin pocăință), toți cei osteniți și împovărați și eu vă voi odihni pe voi” (Mt. 11, 48).

Lă început pocăința apare ca povară și întristare, dar acestea aduc mîntuirea. Sfîntul Apostol Pavel spune Corintenilor: „Mă bucur, nu pentru că v-ați întristat, ci pentru că v-ați întristat spre pocăință căci v-ați întristat după Dumnezeu ca să nu fiți întru nimic păgubiți de noi. Căci întristarea cea după Dumnezeu aduce pocăință, spre mîntuire” (II Cor. 7, 9—10).

Păcatul prădează și sărăcește viața spirituală și morală, risipește agonisita morală (Lc. 15, 13—14) și ne face nevrednici în fața lui Dumnezeu și a semenilor. În acest sens Domnul zice prin Ezechiel: „Dacă un om va face toată dreptatea și tot adevărul; apoi s-ar întoarce și ar păcătui, nu-mi voi aduce aminte de dreptatea lui, ci va muri în păcat” (18, 24).

În antiteză, pocăința îmbogățește viața spiritual-morală și chiar materială a tuturor, face drept și vrednic înaintea Celui Prea Înalt și a semenilor noștri, dă belșug în toate. De aceea grăiește Sf. Ioan Hrisostom: „Nimeni nu e mai bogat decît cel drept și nimeni nu e mai sărac decît cel păcătos”. Pentru aceasta Sf. Pavel spune: „Mulțumesc Domnului Dumnezeului meu pentru harul lui Dumnezeu dat nouă în Iisus Hristos că în toate v-ați îmbogățit prin el, în tot cuvîntul și în toată cunoștința” (I Cor. 4—5), (cf. Despre pocăință și Sf. Vavila, trad. St. Bezdechi, p. 67).

Păcatul deschide calea cea largă care duce la pierzare, pentru că aprinde focul patimilor prin

La Sfinții Trei Ierarhi

„Aduceți-vă aminte de cei ce v-au grăit vouă cuvîntul lui Dumnezeu, și privind cum le-a fost sfîrșitul, să le urmați credința” (Evrei 13, 7).

umilind pe credincioșii care nu le împărtășeau părerea. Așa, încetul cu încetul, s-au trezit că se ceartă de-abinelea, dezbinîndu-se în trei tabere învrăjbite, numindu-se vasilieni, gregorienii și ioanienii, după numele sfîntului pe care-l socotea fiecare drept cel mai mare între cei mari. Toate încercările omenești de a-i liniști și împăca n-au dus la nici un rezultat.

Dar ceea ce nu au putut face oamenii, a făcut Cel la care nimic nu este cu neputință (Luca 18, 27), prin mijlocirea celor trei sfinți ierarhi. În vremea aceea, în orașelul Evhaita păstora un episcop foarte evlavios cu numele Ioan. Lui i se arată într-o noapte în vis, pe rînd, în aceeași strălucire fiecare ierarh pentru care se certau creștinii, repetînd că înaintea lui Dumnezeu ei sînt de o potrivă. După aceea i se arată toți trei deodată la fel de luminoși, încredințîndu-l pe episcop că toți trei se bucură de egală prețuire în împărăția lui Dumnezeu cea cerească și că nici unul nu e socotit întîiul sau al doilea sau al treilea, și îi pun la inimă să vestească acestea credincioșilor dovedindu-le că în timpul trăirii lor pe pămînt fiecare s-au străduit din răspuțeri să împlinească ceea ce a poruncit cerul prin glasul îngerilor în noaptea Nașterii Domnului: „Toți pămîntenii să dea mărire lui

(Continuare în pag. 4)

pofta ochilor, pofta trupului și trufia vieții (I Ioan 2, 16). Pocăința închide această cale și deschide ușa cea strîmtă a virtuților izbăvitoare care duce la viață veșnică.

Dacă păcatul atrofiază conștiința morală, o face laxă și o adoarme, pocăința trezește această conștiință morală, ca un ozon al dimineții, o face dreaptă și redă simțul imperativelor morale.

De aici se vede că păcatul este boala și rana sufletului, care-l duce la moarte, pocăința este medicina duhovnicească, este moartea păcatului și viața fericită a sufletului. Din acest motiv Sf. Ioan Hrisostom ne sfătuiește: „Dacă ai păcătuit nu deznădăjdui ... căci mare leac este împotriva diavolului să nu-ți pierzi nădejdea... Dacă greșești în fiecare zi, pocăiește-te în fiecare zi. Dacă din pricina păcatului te-ai dărăpănat, înnoiește-te prin pocăință” (Ibid., p. 86).

În perspectiva pocăinței se risipesc toate îndoielile și chinurile suferinței. Viața se descoperă așa cum este de fapt, plină de sens, bogată în conținut, frumoasă, luminoasă, nemărginită în bucurii, demnă de a fi trăită: Izvorită din Dumnezeu, viața este darul său cel mai prețios făcut omului ca să se bucure și să se veselească (Mt. 5, 12). Trăită după voia Celui ce ne-a dăruit-o, viața este talant care trebuie înmulțit prin muncă neobosită pusă în slujba binelui obștesc. Această viață trebuie să o umplem de bunătate, iubire și binefacere, de adevăr, de dreptate și sfințenie.

Faptul acesta ne umple sufletul de optimism sănătos, robust și creator, adus de conștiința biruștii binelui în lume și de mulțumirea că muncești pentru progresul cultural și material al omenirii. Viața are valoare infinită și trebuie ridicată tot mai sus.

Această concepție, acest optimism face nepuțințioasă puterea păcatului. Ea ne cheamă la muncă dezinteresată și neprecupețită pentru împlinirea tuturor datoriei religioase-morale, social-patriotice și umanitare, la înfăptuirea binelui comun, la bogăție de fapte altruiste, în care se ascunde comoara fericirii fiecăruia în parte și a tuturor.

Prof. Simion Radu

La Sfinții Trei Ierarhi

(Urmare din pag. 3)

Dumnezeu împreună cu cei de sus, pe pământ să lucreze pacea și să sălășluiască între oameni buna voire" (Lc. 2, 14); să le mai împărtășească dorința lor ca cei rîvnitori să-i cinstească deodată și deopotrivă într-o zi. Sf. Ioan al Evhaitei a făcut cum i-au cerut Sf. Trei Ierarhi. Poporul a primit cuvîntul cu bucurie și s-a liniștit și taberele s-au împăcat. Împreună cu cei în drept au hotărît ca ziua de 30 ianuarie să fie sărbătoarea dorită de cei trei sfinți, întrucît toți trei au trecut din moarte la viață în această lună — Sf. Vasile la 1 ianuarie 378, Sf. Grigorie la 25 ianuarie 390 și Sf. Ioan Gură de Aur la 27 ianuarie 407 — și începînd din anul 1086 sărbătoarea aceasta se ține la toată lumea ortodoxă. Cred că n-am greșit numind-o rodul unei certe.

Dar ce ceartă! N-a fost pentru înălțarea vreunui dintre pămîntenii de atunci, n-a fost pentru putere sau avere, pentru ranguri, nici din răzbunare sau pentru înjosirea cuiva, ci o ceartă iscată din rîvnă aprinsă pentru venerarea celui mai mare între cei mai mari „dascăli ai lumii creștine” și care trecuseră în împărăția veșnicei lumini cu mai bine de 600 ani înainte de a se porni cearta. Păcat, că un gînd bun, un gînd mareț, o pornire de laudă ca acestea a putut duce la învrăjbire și frămîntări așa de mari.

Aceste puține rînduri nu-mi îngăduie să arăt măcar pe scurt de tot viața și activitatea fiecărui sfînt părinte sărbătorit azi. S-ar vedea cît de mari, cît de geniali, cît de sfinți, ce vase alese ale Domnului pentru revărsarea harului Său au fost ei și că într-adevăr se cade să ne aducem aminte și să-i cinștim în chip deosebit, urmîndu-le credința.

Da, pentru că toți trei au fost oameni trăitori în lume ca și noi și au dus, și au putut duce viață sfîntă, plăcută lui Dumnezeu și oamenilor curați la inimă. Toți trei au fost mîlădițele unor familii creștinești de frunte. Toți trei, ca niște albine harnice, au adunat în sufletul lor tot ce este frumos, bun, folositor și pilduitor pentru credincioși, pentru poporul lui Dumnezeu, atît din Sfintele Scripturi, cît și din toată filozofia și știința vremii propovăduită de cele mai vestite școli și de cei mai vestiți profesori elini. După terminarea învățaturii, toți trei s-au retras în singurătate pentru adîncirea cuvîntului lui Dumnezeu, pentru rugăciune stăruitoare și pentru a duce viață plăcută lui Dumnezeu de îngeri în trup. Dar credincioșii i-au chemat în mijlocul lor, i-au întors în lume, i-au pus în frunte, peste voia lor și le-au cerut să lucreze spre binele și mîntuirea tuturor. Și toți trei, cu vreme și fără vreme, cu putere multă, excepțional de multă, au purtat înaintea tuturor lumina lui Hristos, luminîndu-i și încălzindu-i cu ea. Prin toți trei s-a adevărit Cuvîntul Domnului care odată a strigat cu glas mare către mulțimea care-l înconjură: „Cine însetează să vină la Mine și să bea și rîuri de apă vie vor curge dintr-însul” (Ioan 7, 37—38). Și într-adevăr atîta apă vie, adică credință, dragoste și sfîntenie, s-a revărsat prin ei în valuri uriașe de la o margine la alta a lumii și timpului de după ei, adăpînd sufletele însetate după Domnul. Da, pentru că nici unul dintre ei n-a umblat și n-a lucrat pentru ca să se evidențieze, ci pentru a arăta și a sădi în suflete cît mai limpede, cît mai luminos chipul lui Dumnezeu și al mării Lui, dumnezeirea lui Iisus Hristos și puterea Harului Duhului Sfînt, sfînșind „pe tot omul ce vine în lume”; da, pentru că fiecare s-a simșit deosebit de fericit ca ei și lucrarea lor să fie numai în slujba lui Dumnezeu și a oamenilor și ca Dumnezeu să fie arătat oamenilor și nu ei, mulțumindu-se așa zicînd să stea în umbra Atotputernicului. Toți trei au fost nor care luminează pe credincioși în noaptea vieții și îi umbrează ziua, ferindu-i de arșița ispitelor. Toți

trei au jertfit pentru popor tot ce au avut și s-au jertfit pe ei înșiși ca lumina care luminează pe cei din jur, dar se consumă pe sine pentru a da tuturor viață nouă, creștinească. Toți trei au trăit în așa fel încît fiecare a putut zice cu Sf. Apostol Pavel: „Nu mai trăiesc eu ci Hristos trăiește în mine” (Gal. 2, 20).

Dacă așa a fost, și acesta este adevărul, nu ne putem mira îndeajuns cum au putut ajunge creștinii veacului al XI-lea la o neînțelegere atît de gravă, la ceartă și la dezbinare? Dar să nu ne grăbim cu osînda. Să stăm strîmb și să judecăm drept. Să scoatem din cele întîmplate în-vățămintele folositoare pentru viața creștinească.

Repetat, s-a pus întrebarea: ce chestiune sau problemă e creștinismul — de cugetare, de simțire sau mai de grabă de voință? Cei înclinați spre gîndire — în legea Domnului, au văzut mai mult ceva pentru rațiune; cei impresiona-bili au susținut și susțin că e chestiune de inimă și numai pentru inimă; iar cei rîvnitori de faptuire l-au socotit și-l socotesc drept o putere care mișcă, sporește și călăuzește voința. După felul cum privesc sau simt creștinismul judecă și pe creștini și pe marii lui dascăli. E și cazul cu credincioșii veacului al XI-lea. Unii au admirat adîncul gîndirii și puterea de organizare a Sf. Vasile. Alora le-a plăcut mai mult superioritatea de exprimare și simțire creștinească, stilul Sf. Grigorie, cel mai strălucit stil în literatura bizantină. Alții au prețuit deosebit curajul, tăria de voință și cuvîntul înaripat și înțelept al Sf. Ioan. Privindu-i credincioșii așa prin prizma lor sufletească și vrînd să laude laturea care le plăcea, au ajuns oarecum firese să fie fiecare mai mult la sfîntul care mulțumea felul fiecăruia de a privi și simți creștinismul. Rîvna unora însă disprețuia rîvna celorlalți, și rîvna aceasta tot mai aprinsă, tot mai pătimașă, mai neîngăduitoare i-a împins la discuții aprinse și de aici ușor la ceartă și împărecheri păgubitoare, făcîndu-i vasilieni, gregorienii și ioanienii. Prin urmare nu pentru rîvna lor de a venera în chip deosebit pe Sfîntul iubit îi judecăm cu asprime pe certăreții de care vorbim, ci pentru patimă, patima cu care o făceau jignind și pe sfinți și pe semenii lor. Patima le-a întunecat judecata, le-a răsturnat de pe scaun înțelepciunea și cumpătul și le-a smuls din inimă dragostea de oameni, orbîndu-i să nu vadă că jignesc și pe sfinți și maiestatea lui Dumnezeu. Un gînd bun, un gînd mareț, ca rîvna de a cînsti după vrednicie pe sfinți, prin patima neîngăduinții a ajuns piatră de smîntală, măr de ceartă, turburătoare a vieții tuturor credincioșilor. Prin patimă se strică multe gînduri și lucruri bune!

În sufletul omenesc nu se pot separa gîndirea de simțire și de voință și nici una dintre acestea nu poate lucra fără a fi însoțită și sprijinită de celelalte două, chiar dacă uneori ni se pare că un muritor dovedește mai mult numai cugetare sau simțire sau voință. Și cu cît aceste trei lucrări ale sufletului sînt mai armonizate între ele cu atît e mai superioară viața omului. Și dacă peste ele mai planează rourînd și harul divin, ne aflăm pe adevărata cale a desăvîșirii creștine. Acesta este cazul Sfinților Trei Ierarhi. Cine a avut viață creștinească mai armonizată ca ei? Nu putem mări îndeajuns pe Dumnezeu care și-n cazul acestei certe prin sărbătoarea de azi călăuzește pașii noștri spre a rîvni cu aprindere să cinștim cît mai deplin pe cei ce ne-au îndemnat și cu vorba și cu fapta să dăm mărire lui Dumnezeu cu cei de sus, să lucrăm pe pămînt pacea lui Hristos și să coborîm între oameni buna voire, ferindu-ne de patimă, ca să ajungem odată și odată cu toții o turmă și un păstor, iar păstorul Hristos!

În acest înțeles să ne aducem aminte!

g. m.

Știați că...

— Industria este una din marile consumatoare de apă. La producerea unui litru de petrol sînt necesari 10 l apă; 40 l la producerea unei cutii de conserve; 100 l pentru 1 kg de hîrtie; 600 l pentru o tonă de ciment și 20.000 l pentru o tonă de oțel.

— Luînd cuvîntul la Chicago, la sesiunea anuală a asociației naționale pentru tuberculoză, medicul general al Statelor Unite, Luther Terry, a declarat că „studiile asupra mortalității în Statele Unite, în rîndurile fumătorilor și nefumătorilor, arată că 240.000 de oameni mor prematur din cauza fumatului de țigarete”.

El a precizat, de asemenea, că „alte 102.000 de persoane încetează din viață prematur pentru că trăiesc într-un mediu în care sînt obligați să fie în permanent contact cu fumătorii”.

— Pescuitorii de perle rămîn uneori sub apă cîte 5—6 minute. Deținătorul recordului în această privință este californianul Robert Forster, care a putut rezista sub apă 13 minute și 42,5 secunde fără a respira.

— Cea mai înaltă femeie din lume este o tînră negresă, Dolores Pillard, din Statele Unite. Ea este în vîrstă de 19 ani și are înălțimea de 2,49 metri.

— În satul Blagaia, în apropiere de Mostar (Jugoslavia) locuiește agricultorul Franio Miculici. De mulți ani, acesta nu mai știe ce înseamnă somnul. El are 29 de ani și posedă două însușiri neobișnuite: o memorie cu mult deasupra mediei și capacitatea de a efectua operații de aritmetică fără să folosească creionul și hîrtia.

Aceste însușiri le-a căpătat în urma unei puternice emoții provocate în anul 1948 de o explozie din care a scăpat nevătămat. De atunci el nu mai poate dormi. Franio Miculici nu simte oboseala, iar lipsa de somn nu-l supără. În armată a cerut să fie de gardă în fiecare noapte, memorînd seriile tuturor armelor unității din care făcea parte.

— În apropiere de Filipine nava oceanografică americană „Robe” a adus la suprafață, de la o adîncime de 5 km un pește cu țepi în greutate de 1.400 kg, pe corpul căruia s-au grăsit, la distanțe egale, 24 puncte luminoase. Încărcătura electrică a peștelui atingea 220 V. Totodată el emana o puternică radioactivitate. Tot aceeași navă a prins un pește de 600 kg avînd pe corp orificii-organe emițătoare de raze. Lumina proiectată de aceste orificii era atît de concentrată și puternică încît provoca arsuri pe pielea oamenilor.

— Capacitatea plămînilor balenei este de 14.000 litri de aer la fiecare inspirație. Fîntina arteziană produsă la expirație se ridică la 12 metri. Volumul sîngelui unei balene este de 8.000 litri, lungimea intestinului de peste 4 km, volumul stomacului de 3.000 metri cubi. Viteza de înot a balenei atinge 38—40 km pe oră. O balenă albastră furnizează 50 de tone de grăsime.

— Potrivit ultimelor date statistice ale O.N.U. în lume trăiesc în prezent aproximativ 3.160.000.000 locuitori. Mai mult de jumătate din oamenii planetei noastre locuiesc în Asia. Țara cu cei mai mulți locuitori este R. P. Chineză, urmată de India, Uniunea Sovietică și Statele Unite. Cel mai mare indice de creștere a populației este în America Latină.

— În U.R.S.S. apar 2.000.000 de cărți pe zi, decî cam 2.000 pe minut. Din anul 1918 și pînă în 1963 au apărut în U.R.S.S. 2.000.000 de titluri de cărți și broșuri, cu un tiraj de peste 27 miliarde exemplare. Un sfert din cărțile tipărite în întreaga lume apar în U.R.S.S., unde se editează în 138 de limbi naționale și străine.